

När ett brott har begåtts

Den som bryter mot en lag begår ett brott. Den som är under 15 år kan bli polisanmäld för ett brott men blir inte dömd och straffad på samma sätt som en vuxen. I stället är det socialtjänsten i kommunen som bestämmer vad som ska hända. Ibland kan barnet få bo någon annanstans en tid. Vårdnadshavarna kan också tvingas att betala böter för brott som barnet har begått.

Den som är 15 år eller äldre kan dömas för brott. Straffet beror på vilket brott som har begåtts. Det kan vara att betala böter, göra samhällstjänst eller sitta i fängelse.

Rättssäkerhet

Rättssäkerhet innebär att det finns lagar, myndigheter och arbetssätt som ser till att alla behandlas lika inför lagen och att ingen blir oskyldigt dömd. I Sverige räknas en person som oskyldig ända tills motsatsen har bevisats, det vill säga till dess att hen har blivit dömd för brottet.

En rättssäker process innehåller de här stegen:

1. Anmälan till polisen

Den som har blivit utsatt för ett brott eller sett ett brott anmäler det till polisen.

Polisen

Polisens roll är både att skydda oss från brott och olyckor och se till att vi följer lagen. Polisen kan använda våld om det behövs men det finns många regler för hur polisen får använda våld. Även poliser kan bli dömda för brott.

2. Förundersökning

Polisen samlar information om vad som har hänt och vem som kan vara skyldig. De undersöker brottsplatsen och håller förhör med vittnen som har sett eller hört något om brottet. Den som vet något om ett brott är skyldig att berätta det för polisen.

3. Häktning

Polisen griper den misstänkte brottslingen som då kan bli häktad. Att vara häktad betyder att man sitter inlåst medan polisen tar reda på mer om hur brottet begicks. När den misstänkte sitter häktad kan hen inte förstöra bevis eller rymma.

4. Åtal och rättegång

Om det finns tillräckligt med bevis för att någon ska kunna dömas för brottet så väcker en åklagare ett åtal. Den misstänkte har rätt till en försvarsadvokat, som inte försvarar själva brottet men som hjälper den misstänkte. Under en rättegång redovisar åklagaren alla bevis som finns och försvararen ger den åtalades version av händelsen. Vittnen berättar vad de sett.

Sveriges domstolar

Det är Sveriges domstolar som bestämmer om någonting är ett brott och vilket straff brottslingen i så fall ska få. Domstolarna är självständiga och oberoende. Ingen får påverka deras domar.

5. Dom

En domare tillsammans med tre nämndemän avgör om den åtalade personen är skyldig eller inte. De bestämmer också vad det ska bli för straff.

6. Överklagan

Alla domar kan överklagas. Det kan i så fall bli en ny rättegång i en annan domstol. I den nya rättegången kan nya bevis läggas fram.